

**TRAMPKI
NA GIEŁDZIE**

FINANSE? OGARNIĘTE!

materiał edukacyjny dla uczniów klas I-V, uczestników projektu:
Trampki na Giełdzie - kształcenie praktycznych kompetencji finansowych
u młodych warszawiaków
rok szk. 2024/2025

@GoTekRysuje®

Skąd wziąć pieniądze na wydatki i oszczędności?

Skąd się biorą głównie pieniądze? Z pracy!

Dorośli, aby zarobić pieniądze, mogą wykonywać pracę na różne sposoby:

- Praca na etacie, co oznacza regularne zatrudnienie na umowę o pracę.
- Prowadzenie własnej działalności gospodarczej - firmy.
- Praca dorywcza taka jak freelancing czy prace sezonowe, to z kolei świetna opcja dla osób, które potrzebują elastyczności w czasie w jakim chcą pracować.

Dzieci zazwyczaj otrzymują pieniądze od rodziców czy dziadków, a "zarabiać" mogą pomagając w domu.

Dodatkowy zarobek mogą dostarczyć nawet zwykłe porządki i to nie takie, z które zapłacą rodzice! O co chodzi? Złap naszą radę!

Nasza rada: Raz na pół roku warto przejrzeć stare zabawki, książki, komiksy, które tylko zalegają na półkach.

Te, które są już stare i nieużywane, można wystawić w serwisach aukcyjnych i sprzedać.

Mądre wydawanie i oszczędzanie

Codziennie dokonujemy wyborów dotyczących wydawania pieniędzy.

Gdy zarabiasz i masz już swoje pieniądze, najbardziej kuszącym wyborem jest ich wydawanie na rzeczy, które zawsze się chciało mieć, czy na rzeczy, które są tylko chwilową przyjemnością - "zachcianką".

Umiejętność odróżnienia tych wydatków - **zachcianek** - od wydatków, które są faktycznie mądre, potrzebne - **potrzeb** - jest jedną z najważniejszych umiejętności w budowaniu bezpieczeństwa finansowego.

Mądre wydawanie wiąże się więc z ustaleniem, na co chce się wydać pieniądze, a co faktycznie warto je wydać. Dzięki mądrymu wydawaniu jesteś w stanie oszczędzać.

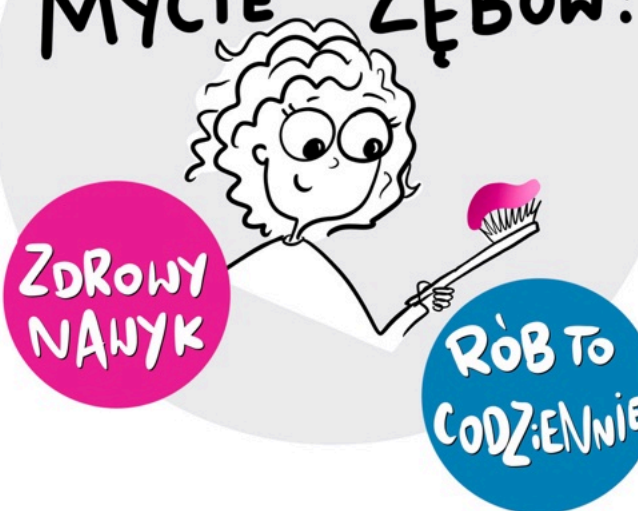

@GoTekRysuje®

OSZCZĘDZANIE

JEST JAK
MYCIE ZĘBÓW!

@GoTekRysuje

Jak mądrze oszczędzać? I na co oszczędzać?

Jest kilka skutecznych metod, takie jak konta oszczędnościowe, skarbonki, czy nawet zwykłe koperty.

Najlepsza wydaje się być jednak metoda 3 skarbonek albo 3 kont oszczędnościowych.

Te skarbonki/konta podziel w zależności od ich celu:

1. na bieżące wydatki
2. na długoterminowe "większe", droższe cele
3. na dobroczynność => pamiętaj, warto pomagać, bo dobro wraca :)

Nasza rada:

Każdą z tych "Świnek" skarbonek lub każde z tych kont, od razu po tym jak otrzymasz jakiegokolwiek pieniądze / dochód, "nakarm" oszczędnościami. Nie czekaj aż coś Ci zostanie po wydatkach, tylko zaoszczędź nawet mało, ale jak najszybciej.

Nazywa się to "**najpierw zapłać sobie**", czyli zadbaj o swoje przyszłe bezpieczeństwo finansowe, zanim wydasz na zachcianki :)

Jak mądrze wydawać?

Małe wydatki, jak słodycze czy jedzenie, mogą się sumować i prowadzić do znacznego zmniejszenia Twoich pieniędzy na inne ważniejsze cele.

Zatem pilnowanie codziennych wydatków, a zwłaszcza tego na co dokładnie rozchodzą się pieniądze, pomoże Ci znaleźć te wydatki, w których można nieco zaoszczędzić.

Dodatkowo, planując większe zakupy, jak choćby rower czy najnowszą konsolę, zawsze warto porównać oferty i raz jeszcze pomyśleć, czy ten zakup jest naprawdę potrzebny.

Nasza rada:

Mądrym wydatkiem jest nawet sprawdzenie, czy przy tym samym składzie / zawartości, nie płacisz więcej tylko za ładniejsze opakowanie. Pamiętaj też - coś co jest często reklamowane, często kosztuje więcej, bo marketing kosztuje :)

@GoTekRysuje®

WPISZ MIESIĄC: **Kwiecień**

KWOTA DO DYSPOZYCJI NA POCZĄTKU MIESIĄCA	WPLĄTY		WYPŁĄTY		KWOTA DO DYSPOZYCJI NA KONCU MIESIĄCA
	ZA CO?	ILE?	NA CO?	ILE?	
+70 zł	kieszonkowe	+50 zł	kino	-30 zł	+80 zł
	prezent	+70 zł	gra	-80 zł	
SUMA:		+120 zł	SUMA:	-110 zł	

Prosty budżet

Tabela wpłat i wypłat, czyli Twoich “dochodów” i wydatków to tak zwany **budżet**.

Widząc na co rozeszły Ci się pieniądze, możesz wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Patrząc na przeszłe wydatki zadaj sobie pytanie: czy faktycznie kolejne dochody chcesz wydawać w ten sam sposób czy nieco mądrzej?

Budżet powinien zatem wskazywać Ci, co powinno się w przyszłości **dziać** z Twoimi pieniędzmi, a nie to, co już się z nimi **stało** :)

@GoTekRysuje®

Co to jest portfel inwestycyjny?

Portfel inwestycyjny to taki koszyk do którego wrzucamy różne aktywa / rodzaje inwestycji.

Taki koszyk obrazuje nasze podejście do ryzyka - to czy ryzyko jest nam straszne (bardzo boimy się stracić pieniądze) czy nieco mniej (nie chcemy stracić pieniędzy, ale akceptujemy ryzyko oczekując, że zysk będzie większy).

W tym koszyku mogą znajdować się na przykład bardziej ryzykowne aktywa, ale za to z wyższymi zyskami, czyli stopami zwrotu, na przykład takie jak akcje.

Mogą również znajdować się w miarę bezpieczne aktywa, ale o niskich stopach zwrotu, jak na przykład obligacje.

W takim koszyku powinny być różne rodzaje inwestycji.

Po co? Dlatego, że każda inwestycja to nie tylko zysk, ale też i ryzyko.

Jeśli jedna inwestycja w koszyku będzie tracić, to inna może zyskiwać.

A mając tylko jedną inwestycję w koszyku, która będzie tracić, wyłącznie stracisz!

@GoTekRysuje

Rodzaje aktywów inwestycyjnych

Portfel inwestycyjny jak tort może składać się z różnej wielkości kawałków - rodzajów inwestycji zwanych **aktywami**.

Mogą być to na przykład:

- akcje - możesz kupić kawałeczek firmy, której produkty na przykład cenisz lub lubisz i uważasz, że ta firma może się bardzo rozwijać
- obligacje - pożyczasz pieniądze firmom lub państwu i na tym możesz mieć w przyszłości zysk
- nieruchomości - kupujesz mieszkanie lub działkę, aby wynajmować lub sprzedać drożej
- kolekcje, np. sztuki - kolekcjonujesz obrazy w nadziei, że w przyszłości będą więcej warte
- fundusze inwestycyjne - przekazujesz finanse osobom, które się znają na inwestowaniu w różne rodzaje inwestycji
- kruszce i surowce - złoto? srebro? To nie tylko biżuteria, ale i inwestycja
- waluty - na walutach zarabiasz, jeśli ich kraj jest coraz silniejszy
- produkty bankowe
- produkty emerytalne

Nasza rada:

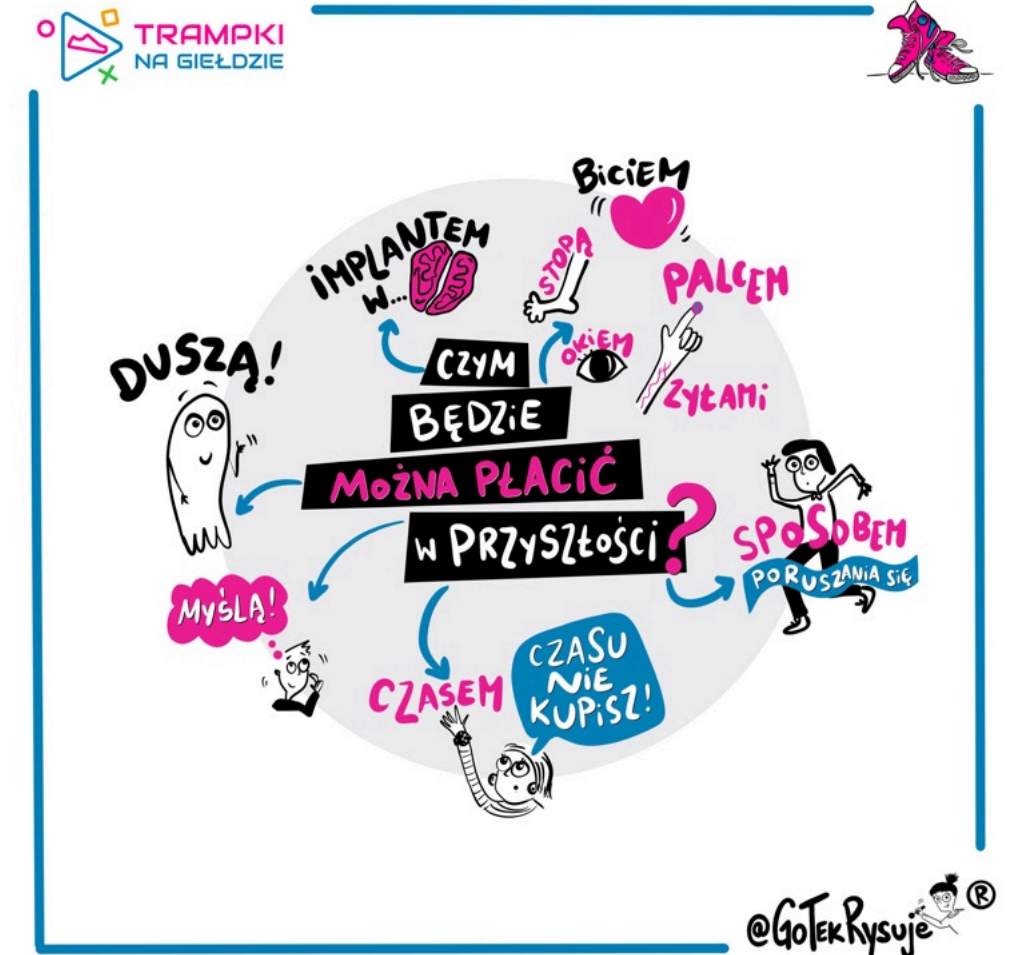
Pamiętaj - każdy rodzaj inwestowania wiąże się z ryzykiem
- może ono być mniejsze lub większe. Zawsze dobrze je znać!

Cyfrowa ... skarpetka! Technologie w finansach i inwestycjach

“Trzymać pieniądze w skarpecie” - Twoi rodzice zapewne znają to powiedzenie! Oznacza ono, że nie inwestujesz oszczędności, tylko trzymasz je, a one niestety tracą na wartości, bo zjada je... inflacja! Kiedyś takie pieniądze trzymało się w domu, w kopercie, pudełku, szufladzie i nazywano to trzymaniem pieniędzy w skarpecie. A taka **“cyfrowa”** skarpetka to nic innego jak rachunek bankowy, na którym leżą Twoje oszczędności i nie są inwestowane. Tak, technologie bardzo zmieniają świat finansów, a nawet finansowe skarpety :)

Przykłady najnowszych technologicznych innowacji w finansach to aplikacje do zarządzania finansami, umożliwiające śledzenie wydatków, zarządzanie budżetem czy inwestowanie z telefonu komórkowego. To też automatyczne doradztwo inwestycyjne, które wykorzystuje algorytmy do analizy i dostosowywania portfela inwestycyjnego do potrzeb inwestora, doradzając przy tym, gdzie i jak inwestować pieniądze.

No i warto tu również wspomnieć o technologii blockchain, znanej głównie z kryptowalut, ale mającej wiele innych świetnych zastosowań, która już dziś umożliwia tworzenie bezpiecznych systemów płatności - większość krajów już pracuje nad własnymi cyfrowymi walutami!

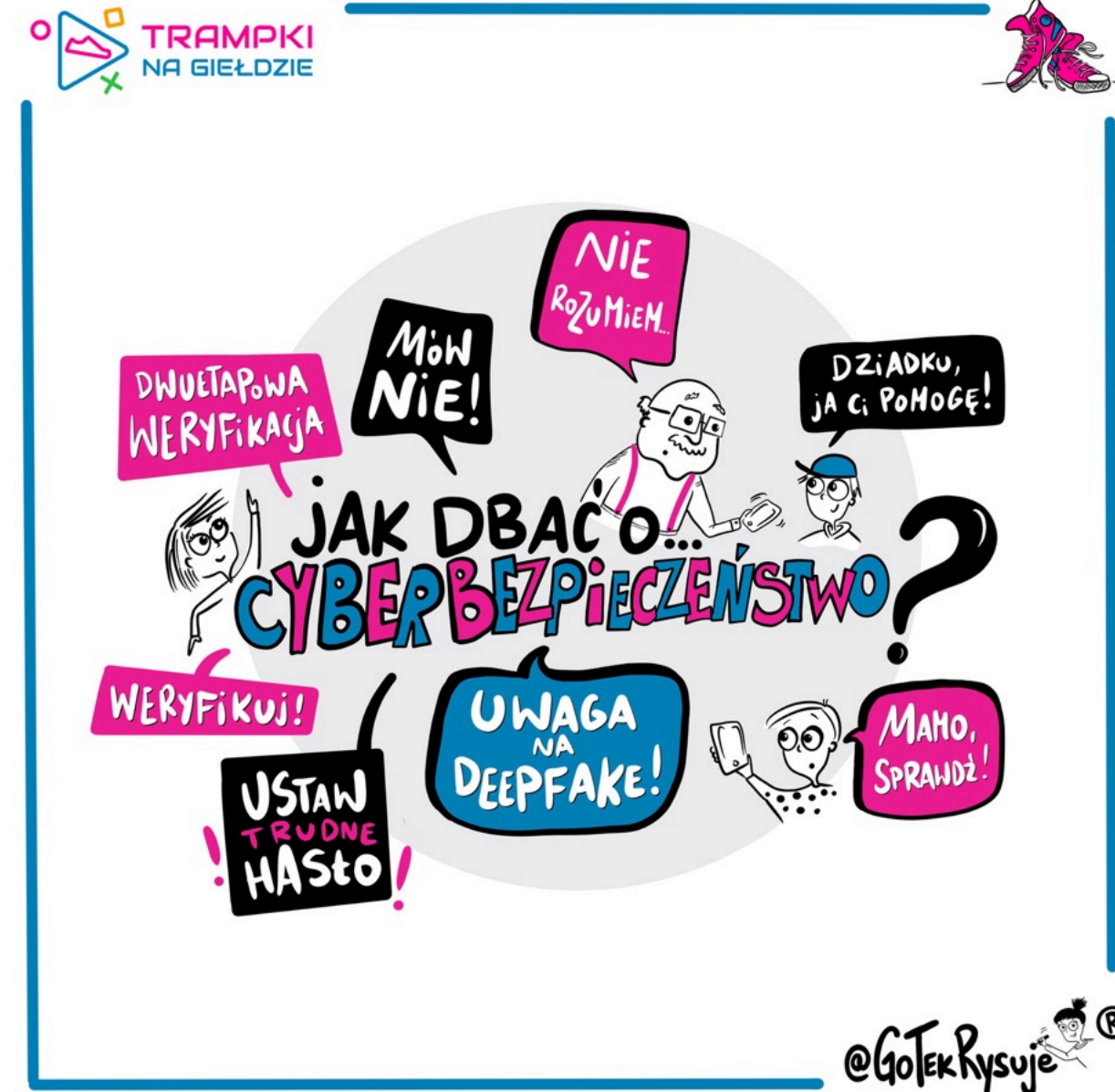
Cyfrowy ... złodziej! | Cyberbezpieczeństwo

W dzisiejszym świecie coraz więcej transakcji finansowych odbywa się online, co jest oczywiście bardzo wygodne, ale niesie jednak ze sobą ryzyka cyberataków na nasze oszczędności.

Jak się chronić przed cyfrowymi złodziejami?

5 naszych codziennych rad:

1. stosuj długie hasła, które zawierają litery, cyfry i symbole
2. unikaj używania tych samych haseł w różnych serwisach
3. stosuj wieloetapowe uwierzytelnianie, takie jak np. kod wysłany SMS-em
4. nie klikaj w linki ani w załączniki w emailach lub SMS, które wydają się podejrzane lub pochodzą z nieznanego źródła. Jest to tak zwany phishing. Cyberprzestępcy często go wykorzystują, aby wykraść o nas informacje
5. Bądź czujny/a. Jeśli coś wydaje się niewiarygodne i za dobre, za atrakcyjne w świecie finansów, to znaczy, że może być to coś podejrzanego!

DZIĘKUJEMY ZA TWÓJ CZAS!

**I PAMIĘTAJ, TWOJA WIEDZA
MA TERAZ PODWÓJNĄ MOC!**

**TY WIESZ JAK DBAĆ O SWOJE FINANSE,
ALE TEŻ MOŻESZ UCZYĆ TEGO SWOICH BLISKICH!**

WSKOCZ W TRAMPKI I UCZ Z NAMI O FINANSACH!

TRAMPKINAGIELDZIE.PL

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Materiał edukacyjny powstał w ramach projektu
Trampki na Giełdzie - kształcenie praktycznych kompetencji finansowych u młodych warszawiaków,
współfinansowanego ze środków Urzędu m.st. Warszawy.

Nasze media społecznościowe:

www.linkedin.com/company/trampki-na-gieldzie

www.youtube.com/@trampkinagieldzie

www.instagram.com/trampki_na_gieldzie

www.tiktok.com/@trampki_na_gieldzie

www.facebook.com/trampkinagieldzie

TRAMPKINAGIELDZIE.PL

KLAUZULA INFORMACYJNA

Ta publikacja jest informacyjna i edukacyjna. Nie jest rekomendacją inwestycyjną ani informacją rekomendującą lub sugerującą strategię inwestycyjną. W materiale nie sugerujemy ani nie doradzamy żadnej decyzji lub strategii inwestycyjnej. Materiał nie uwzględnia indywidualnej sytuacji finansowej, potrzeb i celów inwestycyjnych klienta. Nie jest też ofertą sprzedaży ani subskrypcji. Nie jest zaproszeniem do nabycia, reklamą ani promocją jakichkolwiek instrumentów finansowych. Niniejszą Publikację przygotowaliśmy starannie i obiektywnie. Przedstawiamy stan faktyczny znany autorom w chwili tworzenia dokumentu. Nie umieszczamy w nim żadnych elementów oceniających. Informacje i badania oparte na historycznych danych lub wynikach oraz prognozy nie stanowią pewnego wskaźnika na przyszłość. Nie odpowiadamy za Twoje działania lub zaniechania, zwłaszcza za to, że zdecydujesz się nabyć lub zbyć instrumenty finansowe na podstawie informacji z tej publikacji. Nie odpowiadamy też za szkody, które mogą wynikać z bezpośredniego czy też pośredniego wykorzystania tych informacji. Inwestowanie na rynkach finansowych może wiązać się z istotnym poziomem ryzyka i wystąpienia znacznych strat zainwestowanych środków finansowych. Inwestując możesz stracić całość zainwestowanych środków a niektórych przypadkach Twoje straty mogą przekroczyć wartość zainwestowanego kapitału.

@GoTekRysuje

Autor: Paweł Rygielski
Redakcja: Elżbieta Jurkowska-Karpińska
Nadzór merytoryczny: Izabela Kozakiewicz-Frańczak
Grafiki: Gotek Rysuje

TRAMPKINAGIELDZIE.PL